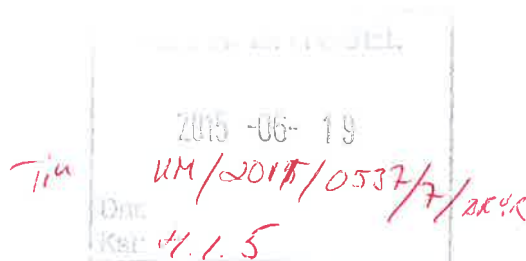

EUROPEISKA KOMMISSIONEN

GENERALSEKRETARIATET

Bryssel den 19. 06. 2015
SG-Greffe(2015)D/ **6901**

SVERIGES STÄNDIGA
REPRESENTATION VID
EUROPEISKA UNIONEN
Square de Meeûs, 30
1000 BRUXELLES
BELGIQUE

Kompletterande motiverat yttrande – Överträdelse nummer 2010/4200

Generalsekretariatet översänder härmed ett kompletterande motiverat yttrande riktat till Konungariket Sverige i enlighet med artikel 258 i EUF-fördraget.

Generalsekreteraren genom

Germán MERINERO CORTES

Bilaga : C(2015) 4000 final

SE

EUROPEISKA KOMMISSIONEN

Bryssel den 18.6.2015

2010/4200
C(2015) 4000 final

KOMPLETTERANDE MOTIVERAT YTTRANDE

riktat till Konungariket Sverige

i enlighet med artikel 258 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
till följd av underlåtenhet att uppfylla sina skyldigheter enligt artiklarna 12 och 16 i
direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter

KOMPLETTERANDE MOTIVERAT YTTRANDE

riktat till Konungariket Sverige
i enlighet med artikel 258 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
till följd av underlåtenhet att uppfylla sina skyldigheter enligt artiklarna 12 och 16 i
direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter

1. Rättsligt

1. I artikel 1 i) i direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (härefter habitatdirektivet) definieras "gynnsam bevarandestatus" på följande sätt:

"i) en arts bevarandestatus: summan av de faktorer som påverkar den berörda arten och som på lång sikt kan påverka den naturliga utbredningen och mängden hos dess populationer inom det territorium som anges i artikel 2.

Bevarandestatusen anses "gynnsam" när

- a) uppgifter om den berörda artens populationsutveckling visar att arten på lång sikt kommer att förbli en livskraftig del av sin livsmiljö, och*
- b) artens naturliga utbredningsområde varken minskar eller sannolikt kommer att minska inom en överskådlig framtid, och*
- c) det finns, och sannolikt kommer att fortsätta att finnas, en tillräckligt stor livsmiljö för att artens populationer skall bibehållas på lång sikt."*

2. Artikel 12.1 a i habitatdirektivet har följande lydelse:

"1. Medlemsstaterna skall vidta nödvändiga åtgärder för införande av ett strikt skyddssystem i det naturliga utbredningsområdet för de djurarter som finns förtecknade i bilaga 4 a, med förbud mot

- a) att avsiktligt fånga eller döda exemplar av dessa arter i naturen, oavsett hur detta görs".*

3. Artikel 16.1 i habitatdirektivet har följande lydelse:

Förutsatt att det inte finns någon annan lämplig lösning och att undantaget inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos bestånden av de berörda arterna i deras naturliga utbredningsområde, får medlemsstaterna göra undantag från bestämmelserna i artiklarna 12–14 samt 15 a och b av följande anledningar:

- a) För att skydda vilda djur och växter och bevara livsmiljöer.*
- b) För att undvika allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten och andra typer av egendom.*

c) Av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet, eller av andra tvingande orsaker som har ett allt överskuggande allmänintresse, inbegripet orsaker av social eller ekonomisk karaktär och betydelsefulla positiva konsekvenser för miljön.

d) För forsknings- och utbildningsändamål, för återinplantering och återinförsel av dessa arter och för den uppfödning som krävs för detta, inbegripet artificiell förökning av växter.

e) För att under strängt kontrollerade förhållanden selektivt och i begränsad omfattning tillåta insamling och förvaring av vissa exemplar av de arter som finns förtecknade i bilaga 4 i en begränsad mängd som fastställs av de behöriga nationella myndigheterna.

4. Vargen förtecknas i bilaga II som en prioriterad art och i bilaga IV till habitatdirektivet, vilket innebär att Natura 2000-områden ska utses för dess skydd och att vargen är en art av gemenskapsintresse som kräver strikt skydd.

2. Relevanta sakförhållanden

5. Vargen är strikt skyddad enligt habitatdirektivet och har inte uppnått en gynnsam bevarandestatus i Sverige. Trots detta har de svenska myndigheterna beslutat om licensjakt de fem åren 2010, 2011, 2013, 2014 och 2015, och jakten har genomförts i praktiken under tre år. Villkoren i artiklarna 12 och 16 har dock inte varit uppfyllda.
6. Under perioden 2010–2015 beviljade Sverige två typer av undantag som gällde varg – så kallad skyddsjakt på grundval av artikel 16.1 a–c och licensjakt på grundval av artikel 16.1 e i direktivet. I det här ärendet behandlar kommissionen enbart omständigheterna kring den licensjakt som godkänts på grundval av artikel 16.1 e i direktivet. Det här kompletterande motiverade yttrandet kompletterar det motiverade yttrandet av den 17 juni 2011.

Besluten om licensjakt för 2010 och 2011

7. I januari 2010 mottog kommissionen ett klagomål från fyra svenska icke-statliga organisationer angående den nya vargpolitiken och den licensjakt som nyligen hade ägt rum i Sverige. Enligt klagomålet har den svenska vargstammen inte gynnsam bevarandestatus, främst på grund av att den lider av en hög grad av inavel till följd av geografisk isolering. Att godkänna licensjakt på en skyddad art i en så känslig situation var därför enligt de klagandes åsikt inte förenligt med direktivet.
8. Klagomålet har varit föremål för ett informationsutbyte i databasen EU Pilot (ärende EU Pilot 928/10/ENVI).
9. Den 28 maj 2009 lade den svenska regeringen fram en proposition till riksdagen med titeln *En ny rovdjursförvaltning* (prop. 2008/09:210) som riksdagen antog den 21 oktober 2009. Målen för förvaltningen av de stora rovdjuren i Sverige blev således bindande för de svenska myndigheterna.

10. Till följd av riksdagens beslut gav Naturvårdsverket den 17 december 2009 tillstånd för licensjakt på 27 vargar i 5 län under perioden 2 januari–15 februari 2010, eller fram till dess att detta antal djur avlivats eller påskjutits. Jakten avbröts den 1 februari 2010 när 28 vargar hade skjutits.
11. Beslutet fattades på grundval av artiklarna 12 och 16, särskilt artikel 16.1 e, i habitatdirektivet samt på grundval av svensk lagstiftning. I beslutet hänvisas också till domen i mål C-342/05, kommissionen mot Finland, som gällde vargjakt i Finland.
12. Genom ett beslut den 4 mars 2010 inrättade den svenska regeringen en grupp som skulle undersöka vilka regler som har betydelse för flyttning av vargar från ett annat land till Sverige. Gruppen skulle redovisa sina resultat till regeringen senast den 31 oktober 2010.
13. Den 7 december 2010 skickade kommissionens ledamot med ansvar för miljö en skrivelse till ansvarig svensk minister. I skrivelsen framfördes betänkligheter om lagligheten av den svenska jakten och en begäran om att Sverige inte skulle besluta om någon jakt för 2011 utan att först inkomma med uppgifter. Den 17 december 2010 gav Sverige tillstånd för jakt på 20 vargar under perioden 15 januari–15 februari 2011 eller fram till dess att detta antal djur avlivats eller påskjutits. Jakten avbröts den 15 februari 2011 (utgångsdatumet för beslutet) då 19 vargar hade skjutits. I en skrivelse av den 22 december 2010 bekräftade miljöminister Andreas Carlgren att den svenska vargstammen är ömtålig och att den enda anledningen till jakten är att få social acceptans i de lokala jordbruksbygderna.

Kommissionens formella underrättelse och motiverade yttrande samt de svenska myndigheternas svar

14. Kommissionen ansåg att de undantag som de svenska myndigheterna beviljade inte var förenliga med de relevanta kraven i habitatdirektivet, och riktade en formell underrättelse till Sverige den 28 januari 2011 (SG(2011)D/1532). På sidorna 1–3 i den formella underrättelsen lade kommissionen fram den bakgrund och de sakförhållanden som ligger till grund för dess uppfattning att överträdelser av artiklarna 12 och 16 i habitatdirektivet föreligger.
15. De svenska myndigheterna besvarade den formella underrättelsen genom en skrivelse av den 28 mars 2011 (M2011/647/R). Enligt Sveriges svar anser den svenska regeringen att dess vargpolitik är förenlig med habitatdirektivet. I punkt 1 i sitt svar uppgav de svenska myndigheterna att den första åtgärden för att förbättra vargarnas genetiska status hade vidtagits genom att en genetiskt värdefull varg flyttats från renskötselområdet den 21 mars 2011. De svenska myndigheterna tillhandahöll ytterligare information genom en skrivelse av den 15 april 2011 (M2011/647/R) där de anmälde till kommissionen att en annan genetiskt värdefull varg flyttades från renskötselområdet den 8 april 2011.
16. Allmänt sett har Sverige genomfört sin vargpolitik genom att begränsa vargstammen och vargarnas utbredningsområde och genom att bevilja licensjakter 2010 och 2011. Samtidigt har Sverige emellertid försenat införlivandet av vargar med östligt ursprung i den svenska vargstammen.

17. Därefter utfärdade kommissionen ett motiverat yttrande den 17 juni 2011 med anledning av Sveriges underlåtenhet att uppfylla sina skyldigheter enligt artiklarna 12 och 16 i habitatdirektivet genom att anta en vargpolitik som påverkar och även i framtiden sannolikt kommer att påverka möjligheterna till gynnsam bevarandestatus för den svenska vargen. Det motiverade yttrandet avser följande:
- inga lämpliga alternativ,
 - inte försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus för arten och
 - artikel 16.1 e.
18. Sverige besvarade det motiverade yttrandet genom flera skrivelser, av den 17 augusti 2011, 30 september 2011, 29 februari 2012, 23 april 2012, 26 juni 2012, 8 februari 2013 och den 22 november 2013.
19. I skrivelsen av den 17 augusti 2011 uppgav Sverige att någon sådan licensjakt efter varg som skett under 2010 och 2011 **inte skulle äga rum 2012**. Begränsningen till ett givet tak för den svenska vargstammen gällde inte längre. Naturvårdsverket hade fått i uppdrag att se över hur skyddsjakten 2012 borde utformas för att inte försämra den svenska vargstammens möjligheter att uppnå gynnsam bevarandestatus. Därutöver hade regeringen beslutat inrätta en nationell kommitté för hållbar rovdjurspolitik för varg. Regeringen fortsatte också att göra konkreta insatser för att öka vargstammens genetiska status och hade inlett ett utökat nordiskt samarbete om vargförvaltningen.
20. Sverige anförde också att det allvarligaste hotet mot en gynnsam bevarandestatus för varg är vargstammens dåliga genetiska status. Åtgärder för att förstärka genetiken kräver acceptans hos den lokala befolkningen. En ökad acceptans för förekomsten av varg och svensk vargförvaltning förutsätter en ökad delaktighet från befolkningens sida. I det ljuset fanns det enligt regeringens uppfattning inte någon annan lämplig lösning än att tillåta licensjakt på varg. Licensjakten 2010 och 2011 hade endast tillåtits selektivt under strikt kontrollerade förhållanden och i begränsad omfattning och mängd enligt artikel 16.1 e i habitatdirektivet. Det stod också klart att licensjakten varken hade riskerat att försvåra eller hade försvårat möjligheterna att uppnå en gynnsam bevarandestatus för arten. 2010 förekom det största antalet för yngningar av varg i Sverige och efter licensjakten 2011 konstaterades det största antalet vargar i Sverige sedan den nuvarande vargpopulationen grundades i början av 1980-talet. Det fanns också underlag som visar på en förbättring av den genetiska statusen hos den svenska vargstammen. Mot den bakgrunden ansåg den svenska regeringen att den aktuella licensjakten hade varit förenlig med artiklarna 12 och 16 i habitatdirektivet.
21. I skrivelserna av den 30 september 2011, 29 februari 2012 och 23 april 2012 informerade de svenska myndigheterna om rapporter om illegal jakt och utbyte av valpar och om rovdjurskommitténs rapport.
22. I skrivelsen av den 26 juni 2012 meddelade de svenska myndigheterna att en ny nationell förvaltningsplan för varg för perioden 2012–2017 hade antagits av Naturvårdsverket den 31 maj 2012. Kommissionen noterar att Naturvårdsverket i december 2014 antog en ny nationell förvaltningsplan för varg för perioden 2014–2019.

23. I skrivelsen av den 22 november 2013 meddelade de svenska myndigheterna att regeringen den 12 september 2013 hade fattat beslut om en proposition om hållbar rovdjurspolitik (2012/13:191). I propositionen föreslog regeringen ett politiskt beslut om att referensvärdet för gynnsam bevarandestatus för vargen i Sverige skulle vara 170–270 individer. Naturvårdsverket skulle fastställa det exakta antalet. Den svenska riksdagen antog rovdjurspolitiken den 10 december 2013 och den 16 december fastställde Naturvårdsverket referensvärdet till 270 vargar.
24. Den svenska vargpolitiken består av riksdags beslut och är uttryckt genom årliga beslut som etablerar en flerårig praxis, bland annat de fem besluten om jakt 2010, 2011, 2013, 2014 och 2015 (se även 3.4). Det viktiga inslaget i politiken som följer av den ovannämnda ändringen 2013 är relaterad till fastställandet av nivån på gynnsam bevarandestatus som begränsats till 170 till 270 vargar.

Besluten om licensjakt för 2013, 2014 och 2015

25. I skrivelsen av den 8 februari 2013 meddelade de svenska myndigheterna att Naturvårdsverket den 30 januari 2013 hade beslutat tillåta licensjakt efter 16 inavlade vargar under perioden 31 januari–17 februari 2013. I jaktbeslutet uppgavs att uttaget bedöms motsvara högst 5 procent av vargstammen. Kommissionen noterar att beslutet överklagades till förvaltningsrätten som avvisade ett krav på att ställa in jakten, men efter ett överklagande beslutade Kammarrätten i Stockholm den 6 februari 2013 att inhibera Naturvårdsverkets beslut. Därför skedde ingen licensjakt efter varg under 2013.
26. Naturvårdsverket beslutade den 19 december 2013 att tillåta licensjakt efter 30 vargar under perioden 1–15 februari 2014¹. Enligt beslutet fanns det sannolikt över 400 vargar i Sverige vid den tiden. Licensjakten var alltså inriktad på 7 procent av vargpopulationen. Skälen till licensjakten tycks ha varit att minska förekomsten av varg i de områden där det finns flest vargar och att minska de socioekonomiska effekterna. Beslutet överklagades, och den 15 januari 2014 stoppades jakten av Förvaltningsrätten i Stockholm. Därför skedde ingen licensjakt efter varg under 2014.
27. Kommissionen erinrar om att Kammarrätten i Stockholm i sin dom den 14 november 2014 om Naturvårdsverkets beslut om licensjakt på varg 2013 slog fast att beslutet inte är proportionerligt. Kammarrätten konstaterar att det syfte som Naturvårdsverket har angett som skäl för beslutet, nämligen att minska inavelsgraden i den skandinaviska vargpopulationen, anses vara acceptabelt i sig. Kammarrätten anser att Naturvårdsverket inte i tillräcklig grad har visat att det beslutade undantaget kunde förväntas leda till att syftet uppnås. På grund av detta och eftersom undantaget måste betraktas som omfattande anser kammarrätten att beslutet i vart fall inte kan anses vara proportionerligt. Kammarrätten gjorde ingen bedömning av om de andra kriterierna i 16.1 e var uppfyllda.

¹ <http://www.naturvardsverket.se/Nerladdningssida/?fileType=pdf&downloadUrl=/upload/stod-i-miljoarbetet/rattsinformation/beslut/varg/licensjakt/beslut-licensjakt-varg-2014.pdf>.

28. Förvaltningsrätten i Stockholm drog i sin dom den 23 december 2014 angående Naturvårdsverkets beslut om licensjakt på varg 2014 också slutsatsen att beslutet inte var proportionerligt.
29. Enligt 24 a § jaktförordningen får Naturvårdsverket **överlämna till länsstyrelserna i ett rovdjursförvaltningsområde att besluta om licensjakt efter varg**, under förutsättning att antalet föryngringar för arten i rovdjursförvaltningsområdet överstiger de fastställda miniminivåerna enligt förordningen om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn. Den 30 oktober 2014 beslutade Naturvårdsverket att delegera beslutsfattandet om licensjakt på varg till de åtta länsstyrelserna i mellersta rovdjursförvaltningsområdet. Delegeringen gäller under perioden 30 oktober 2014–15 februari 2017. I ett beslut samma dag där Naturvårdsverket fastställde miniminivåer för varg per län anges att vargstammen uppgår till ca 370 individer (37 föryngringar) och att miniminivån för de åtta länen är 27 föryngringar. Naturvårdsverket uppger också i beslutet att det därmed säkerställs både att miniminivåerna per län uppfyller kravet om det minsta antal individer som krävs för att bibehålla gynnsam bevarandestatus i Sverige (vilket anses vara 270 individer) och att det finns utrymme för förvaltningen.
30. Tre länsstyrelser beslutade om licensjakt 2015 enligt artikel 16.1 e efter sammanlagt 44 vargar under perioden 9 januari–15 februari 2015. Jämfört med den vargstam på 370 individer som angavs i det delegerade beslutet tilläts alltså jakt på 12 procent av populationen. Samtliga tre beslut överklagades till Naturvårdsverket som inte ändrade det beslutade antalet vargar. Besluten av länsstyrelserna i Värmlands och Örebro län överklagades till Förvaltningsrätten i Karlstad, vilken beslöt att inhibera jaktbeslutet då ett jaktbeslut inte kan göras ogjort och det var oklart om beslutet var överklagningsbart inför nationella domstolar på grund av EU-rätt, även om beslutet av Naturvårdsverket enligt den svenska jaktförordningen inte är överklagbart till en domstol. Beslutet överklagades till kammarrätten, vilken ändrade beslutet och tillät jakten då den inte fann något utrymme att tolka förbudet att överklaga på annat sätt än att Naturvårdsverkets beslut inte är överklagbart. Även det beslutet överklagades, till Högsta förvaltningsdomstolen som angående beslutet i Värmland har gett prövningstillstånd för frågan om huruvida Naturvårdsverkets beslut om licensjakt efter varg 2015 kan överklagas till nationella domstolar trots att det i den svenska jaktförordningen anges att Naturvårdsverkets beslut inte får överklagas till domstol. Frågan om jaktbesluten är överklagbara är relevant och föremål för ett annat överträdelseärende om vargjakt rörande tillgång till rättslig prövning (2014/2178).
31. De svenska myndigheterna skickade den 30 april 2015 information om utvecklingen sedan den senaste skriftliga informationen skickats, bland annat resultatet av licensjakten 2015 och de framtida studierna som skall göras. Vid ett möte den 7 maj 2015 mellan de svenska myndigheterna och kommissionens tjänstegren presenterades information och den nuvarande situationen diskuterades, men det fanns inget åtagande från de svenska myndigheterna att ändra vargpolitiken.

3. Analys

32. Eftersom vargen är en art som ska omfattas av ett strikt skyddssystem enligt artikel 12 i habitatdirektivet, måste varje undantag från skyddet uppfylla villkoren för undantag i artikel 16 i direktivet. De skäl som anges i artikel 16 för undantag från det strikta skyddet i artikel 12 är en uttömmande förteckning och ska tolkas strikt. För att den svenska licensjakten ska anses vara förenlig med habitatdirektivet måste den därför uppfylla alla de villkor som anges i artikel 16.1 e och i inledningen till artikel 16.1.
33. Enligt artikel 16.1 i direktivet får undantag göras från tillämpliga skyddande system som fastställts genom direktivet, förutsatt att det inte finns någon annan lämplig lösning och att undantaget inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos de skyddade arterna i deras naturliga utbredningsområde.
34. Enligt domstolens fasta rättspraxis kan undantag enligt artikel 16 i direktivet medges i särskilda fall, när det vederbörligen har konstaterats att detta inte kan förvärra den ogynnsamma bevarandestatusen hos populationerna av de berörda arterna i deras naturliga utbredningsområde eller förhindra återställandet av en gynnsam bevarandestatus. Dessutom ska den myndighet som fattar beslutet bevisa att nödvändiga förutsättningar föreligger för varje undantag².
35. Kommissionen anser att dessa krav inte var uppfyllda i samband med vargpolitiken i Sverige, så som den kommer till uttryck genom de olika besluten om licensjakt efter svenska vargar. Kommissionen kommer nedan att förklara följande:
- Det fanns andra lämpliga lösningar, men dessa har inte övervägts.
 - Det är inte säkerställt att undantaget inte kommer att göra det svårare att nå och upprätthålla gynnsam bevarandestatus, på grund av vargens populationsdynamik och det begränsade naturliga utbredningsområde i Sverige.
 - De särskilda villkoren i artikel 16.1 e var inte uppfyllda.

3.1. Lämpliga lösningar borde ha övervägts

36. I det motiverade yttrandet presenterade kommissionen tillfredsställande alternativ till licensjakt och argumenterade att jakten inte har ökat den lokala acceptansen för vargen. Kommissionen kommer inte att bestrida Sveriges skäl till att använda artikel 16, inklusive acceptansen. Däremot anser kommissionen fortfarande att det finns tillfredsställande alternativ till licensjakten, som också ska användas för att uppnå syftet som Sverige satt upp och bedömas när beslut tas om jakt. Jaktbesluten ska föregås av en bedömning av sådana alternativ. Det är bekräftat av rättspraxis i fallet C-342/05. Det finns alternativ till att döda för att antingen förbättra genetiken eller förbättra acceptansen, men de är inte tillräckligt förklarade och beaktade före beviljandet av undantagen. Det här har bekräftats av de nationella domstolarna (t.ex. domen som Kammarrätten i Stockholm gav den 14 november 2014).

² C-342/05, kommissionen mot Finland, punkterna 25–29.

37. I svarsbrevet från den 17 augusti 2011 på det motiverade yttrandet hävdade Sverige att åtgärderna som vidtagits av Sverige inte var, som kommissionen indikerar, en fråga om några nya oprövade åtgärder för att reagera snabbt på rovdjursattacker. Viltskadecenter bildades 1996. Försöket med rovdjursakutgrupper inleddes i juli 2006. Även bidrag till stängsling är en väl etablerad förebyggande åtgärd som använts under lång tid. I Sverige finns det bestämmelser om ersättning för tamdjur som skadats eller dödats av rovdjur. Informationskampanjer och fortbildningsinsatser har gjorts för att öka kunskapen om varg.
38. Kommissionen håller inte med de svenska myndigheterna och upprepar att den anser att det fanns tillfredsställande alternativ till licensjakten, såsom förflyttningar av vargar, viltvårdsdelegationer och nya sätt att reagera snabbt på rovdjursangrepp, inbegripet användning av artikel 16.1 b eller c, och att Sverige i varje fall inte har lämnat erforderliga uppgifter som visar motsatsen. Alternativen som de svenska myndigheterna refererar till innefattar inte alla alternativen som kommissionen presenterade i det motiverade yttrandet, som är relevanta och lämpliga och därför kunde användas istället för dödande. Som också krävs enligt rättspraxis bör det erinras om att denna bedömning före av andra alternativ är ett nödvändigt krav som måste uppfyllas för att medge undantag från det strikta skyddssystemet.
39. I Naturvårdsverkets beslut om licensjakten efter varg 2013 finns det ingen diskussion om alternativ till licensjakt, och det viktigaste skälet till jakten är att minska inavelsgraden.
40. I besluten av Naturvårdsverket om licensjakt 2014 och av de tre länsstyrelserna 2015 finns diskussioner om alternativ, t.ex. flyttning av vargar och sterilisering av vargar, men slutsatserna är att licensjakt är den enda lösningen för att minska vargstammens koncentration där det finns flest vargar. Flyttning av vargar, vilket tycks vara en genomförbar och rimlig metod, har dock inte övervägts tillräckligt nog, se nedan under 59.
41. Utöver vad som anges i det motiverade yttrandet noterar kommissionen också att vargkommitténs rapport *Åtgärder för samexistens mellan människa och varg*³ innehåller en förteckning över alternativa åtgärder såsom utvecklade och delvis förnyade strategiska mål med en bättre fungerande skyddsjakt, ett nytt ersättningssystem, en ny förvaltningsplan för varg samt en delvis ny och omstuvad lagstiftning, vilka är avsedda att återställa förtroendet för den svenska vargpolitiken.
42. Kommissionen erinrar om att de svenska domstolarna ansåg att Naturvårdsverket inte på ett tillfredsställande sätt har visat att besluten om licensjakt 2013 och 2014 kunde förväntas leda till att syftet uppnås. Baserat på ovanstående uppfylls inte det första kravet i artikel 16.

³ SOU 2013:60 *Åtgärder för samexistens mellan människa och varg*, www.regeringen.se/content/1/c6/22/16/70/007f2924.pdf.

3.2 Det är inte säkerställt att undantaget inte kommer att göra det svårare att nå och upprätthålla gynnsam bevarandestatus inom vargens naturliga utbredningsområde i Sverige.

43. Habitatdirektivets syfte är enligt dess artikel 2 att bibehålla eller återställa en gynnsam bevarandestatus hos livsmiljöer samt arter av vilda djur och växter av gemenskapsintresse. I artikel 1 i) anges de tre aspekter som ska beaktas vid fastställande av gynnsam bevarandestatus för arter, och dessa handlar inte bara om populationen. Artikel 1 i) lyder

en arts bevarandestatus: summan av de faktorer som påverkar den berörda arten och som på lång sikt kan påverka den naturliga utbredningen och mängden hos dess populationer inom det territorium som anges i artikel 2.

Bevarandestatusen anses "gynnsam" när

- uppgifter om den berörda artens populationsutveckling visar att arten på lång sikt kommer att förbli en livskraftig del av sin livsmiljö, och
- artens naturliga utbredningsområde varken minskar eller sannolikt kommer att minska inom en överskådlig framtid, och
- det finns, och sannolikt kommer att fortsätta att finnas, en tillräckligt stor livsmiljö för att artens populationer skall bibehållas på lång sikt.

Det ska noteras att artikel 16.1 i habitatdirektivet gör den gynnsamma bevarandestatusen för **populationen** av den berörda arten i **sitt naturliga utbredningsområde** till ett nödvändigt krav för det undantag för vilket det är beslutat (se mål C-508/04, punkt 115, och C-342/05, punkt 28). Kommissionen kommer närmare att bedöma i avsnitt 3.2.a, 3.2.b och 3.2.c varför de ovannämnda aspekterna inte är uppfyllda.

3.2.a) Det är inte säkert att den svenska vargstammen har uppnått gynnsam bevarandestatus

44. Till en början ansåg Sverige att vargstammens bevarandestatus inte är gynnsam (sidan 5 i den formella underrättelsen). Den svenska vargstammen är geografiskt isolerad på grund av att den lever i de södra delarna av Skandinavien, och naturlig invandring av varg från Finland är begränsad på grund av renskötselområdena i Finland och Sverige. I det finska renskötselområdet, som sträcker sig längs hela den finsk-svenska gränsen, är vargen upptagen i bilaga V till habitatdirektivet, vilket innebär att förvaltningsåtgärder (t.ex. jakt) är tillåtna, medan den svenska vargpolitiken hindrar vargar från att etablera sig på renskötselns åretruntmarker. Denna omständighet begränsar således vargarnas rörlighet i norra delen av Sverige och invandringen av nya djur till södra Sverige. År 2007 bedömde de svenska myndigheterna att den svenska vargstammen inte har gynnsam bevarandestatus⁴ främst beroende på att stammen är geografiskt isolerad. Stammen uppskattades till 155 individer. I punkt 1 i svaret på den formella underrättelsen anför de svenska myndigheterna att vargstammens genetiska status i dag är det största hindret för att nå gynnsam bevarandestatus. Det har visat sig att den höga inavelsgraden har en negativ påverkan på kullstorleken⁵.

⁴ Statens offentliga utredningar, *Rovdjuren och deras förvaltning*, SOU 2007:89, s. 309.

⁵ Liberg m.fl. 2005. Undersökningen gjordes på förstagångsfödande tikar.

45. I svarsskrivelsen från den 17 augusti 2011 på det motiverade yttrandet höll de svenska myndigheterna med om att vargen inte nått gynnsam bevarandestatus men i skrivelsen från den 22 november 2013 informerade de svenska myndigheterna om propositionen om en hållbar rovdjurspolitik i vilken regeringen föreslog ett politiskt beslut att referensvärdet för gynnsam bevarandestatus för varg skulle vara mellan 170 och 270 vargar. Efter godkännandet i riksdagen har Naturvårdsverket satt referensvärdet till 270 vargar.
46. Sverige meddelade i svarsbrevet från 17 augusti 2011 att regeringen hade beslutat att inrätta en nationell kommitté för hållbar rovdjurspolitik för varg. Överenskommelser hade ingåtts mellan Sverige, Norge och Finland för att öka samarbetet om vargförvaltningen. Den svenska regeringen framhöll den kunskap om den svenska vargstammen som hade byggts upp inom ramen för det skandinaviska vargforskningsprojektet Skandulv.
47. Enligt regeringens uppfattning hade vargstammens genetiska situation inte försämrats till följd av licensjakten. I stället finns underlag som pekar mot en förbättring. Inga genetiskt värdefulla vargar fälldes under licensjakterna 2010 och 2011. Skandulv har anfört att den skandinaviska vargstammens genetiska status inte har försämrats momentant efter de två licensjakterna i Sverige. Vidare saknar kommissionen fog för sina farhågor beträffande Naturvårdsverkets beslutsunderlag för licensjakten. Naturvårdsverkets beslut om licensjakt grundades på underlag framtaget av forskare vid Sveriges lantbruksuniversitet. Enligt Skandulvs beräkningar hade den genomsnittliga tillväxttakten för vargstammen under de senaste fyra åren varit 24 procent. Antalet föryngringar ökade med 22 procent trots en mellanliggande licensjakt på 28 djur. Antalet vargar i Sverige beräknades efter licensjakten 2011 till 219–266 vargar. Det var det största antalet vargar som har konstaterats i Sverige sedan den nuvarande vargpopulationen grundades i början av 1980-talet. Av nyligen inhämtade uppgifter från Skandulv framgår också att vargpopulationen i Sverige har fortsatt att växa, från 236 vargar vintern 2009/10 direkt före den första licensjakten till 289 vargar vintern 2010/11 direkt efter den andra licensjakten.
48. Sverige hävdade att det underlag som bifogades svaret på den formella underrättelsen också visar på den höga kvaliteten av både den kunskap om den svenska vargstammen som finns ner på individnivå och den dokumentation som utgjorde underlag för besluten om licensjakt. Den valda jaktmetoden hade grundats på tillförlitlig information och vetenskapligt underlag. Den valda jaktmetoden kan inte anses som slumpmässig och hade inte inneburit någon risk för att vargens bevarandestatus skulle förvärras i strid med habitatdirektivet. Detta bekräftas också av att någon genetiskt värdefull varg inte heller fälldes vid någon av de genomförda licensjakterna. Sammanfattningsvis kunde således konstateras, med hänsyn till att vargstammen har vuxit och att dess genetiska situation synes ha förbättrats, att licensjakten 2010 och 2011 varken förvärrat eller förhindrat möjligheterna att nå en gynnsam bevarandestatus för den svenska vargstammen.
49. Kommissionen är medveten om att den svenska vargstammen har ökat stadigt under de senaste 10–15 åren. Kommissionen håller emellertid inte med de svenska myndigheterna om att 270 vargar är en gynnsam bevarandestatus i Sverige. Samtidigt tycks olika siffror anges av Sverige som ifrågasätter det

godtyckliga beslutet om 270 individer. Exempelvis nämns 450 vargar i rapporten från Rovdjursutredningen⁶. I rapporten *Åtgärder för samexistens mellan människa och varg*⁷ bestäms gynnsam bevarandestatus i enlighet med antalet introduktioner av externa reproducerande individer som kan förstärka den genetiska situationen för populationen. Om 20 sådana vargar tillförs vargstammen så kan gynnsam bevarandestatus nås med 380 vargar. Den nuvarande vargstammen är långt ifrån att ha tillförts 20 sådana reproducerande individer. Rovdjursutredningens internationella forskargrupp sade 700 vargar och i proposition 2000/01:57 nämndes 500 vargar.

50. Följaktligen baserat på försiktighetsprincipen och i motsats till försäkran från Sverige är det inte möjligt att fastställa bortom rimligt vetenskapligt tvivel att den svenska vargstammen med dess nuvarande genetiska situation kommer att ha uppnått gynnsam bevarandestatus vid 270 individer. Följaktligen är det inte möjligt att fastställa bortom rimligt vetenskapligt tvivel att de senaste besluten om licensjakt inte skulle inverka negativt på möjligheten att uppnå gynnsam bevarandestatus. Det finns ingen tillräcklig vetenskaplig grund för antalet 270 individer. I det här sammanhanget påminner kommissionen att undantag enligt habitatdirektivet måste tolkas och genomföras restriktivt för att undvika att undergräva de huvudsakliga bestämmelserna i ett direktiv (t.ex. mål C-6/04 punkt 111)
51. Även om inavelsgraden kan ha minskat under de senaste åren (vilket uppges i den nya förvaltningsplanen från december 2014) erinrar kommissionen också om att inavelsproblemet kvarstår och måste beaktas i förvaltningen av den svenska vargstammen och i definieringen av nivån för gynnsam bevarandestatus. Dessutom verkar det som att Sverige anser att stammen på 270 vargar bör vara koncentrerad enbart till Mellansverige.

3.2 b) Vargens naturliga utbredningsområde är begränsat

52. Kommissionen hänvisar till punkterna 3.38–3.40 i det motiverade yttrandet vad gäller att vargar i princip de facto är uteslutna från renskötselområdet i Sverige. Nuvarande praxis tycks vara att hindra vargar att reproducera sig och uppehålla sig längre tider i renskötselområdet. Denna uteslutning begränsar artens naturliga utbredningsområde och hindrar i stor utsträckning konnektivitet med och naturlig invandring till Sverige av vargar från öster, vilket bidrar till inavelsproblemet och därför undergräver möjligheterna att uppnå gynnsam bevarandestatus. Begränsningen av vargstammens naturliga utbredningsområde förefaller därför inte vara förenlig med kravet om gynnsam bevarandestatus. Dessutom talar den bristande fokuseringen på konnektivitet i den svenska vargpolitiken för att denna politik inte kommer att lyckas med att uppnå en gynnsam bevarandestatus för vargen.

⁶ SOU 2012:22 *Mål för rovdjuren*, slutbetänkande av Rovdjursutredningen www.regeringen.se/content/1/c6/18/99/71/d58958c2.pdf.

⁷ SOU 2013:60.

53. I svaret från den 17 augusti 2011 på det motiverade yttrandet anförde Sverige att vargar inte är uteslutna från renskötselområdet och att befintlig praxis för beviljande av tillstånd till skyddsjakt inte innebär att vargar hindras från att uppehålla sig under längre tider och reproducera sig inom renskötselområdet. En ansökan om skyddsjakt bedöms enligt samma bestämmelser oavsett vilket område ansökan avser. I de fall skyddsjakt efter varg har beviljats har samebyn ofta under flera veckor eller månader haft problem med renskötseln på grund av såväl dödade renar som störningar orsakade av varg som uppehållit sig i området. Samebyn har vid tidpunkten för beslut om skyddsjakt vidtagit skadeförebyggande åtgärder genom att flytta renarna från det aktuella området eller avstått från att flytta renarna till området där vargen befinner sig. Det är först när sådana åtgärder inte visat sig vara tillräckliga eller möjliga att genomföra som Naturvårdsverket har gett tillstånd till skyddsjakt.
54. Den svenska regeringen framhöll också att det saknas indikationer på att vargens naturliga utbredningsområde skulle minska eller komma att minska inom en överskådlig framtid, och att det finns och sannolikt kommer att fortsätta att finnas, en tillräckligt stor livsmiljö för att vargpopulationen ska kunna bibehållas på lång sikt. Av Rovdjursutredningens delbetänkande framgår att det nuvarande utbredningsområdet i den boreala regionen i Skandinavien bedöms vara tillräckligt för att varg ska kunna etablera sig. Det är alltså endast inom åretruntmarkerna som förekomsten av varg har begränsats och dessa marker är geografiskt bestämda genom rennäringslagen (1971:437). Inte heller är några pågående tvister om avgränsning av renskötselområdet av beskaffenhet att minska vargarnas utbredning i Sverige. Den svenska regeringen vill också understryka att Sveriges vargpolitik tydligt fokuserar på att underlätta för naturligt invandrade vargar att nå den mellansvenska vargpopulationen.
55. Kommissionen delar inte den ovannämnda tolkningen och bedömningen. Vargstammens geografiska isolering i Sverige är en viktig fråga som måste bedömas. Hittills har Sverige inte lagt fram några bevis om detta. *Nuvarande praxis hindrar vargar att reproducera sig på andra ställen än i Mellansverige (populationssiffran 270 som anges av Sverige ska koncentreras till endast detta förvaltningsområde) och även att uppehålla sig längre tider i renskötselområdet. I den nya förvaltningsplanen anges också att den alpina regionen är undantagen från vargens utbredningsområde. Dessa uteslutningar begränsar artens naturliga utbredningsområde (renskötselområdet utgör ca 50 procent av Sveriges landareal) och hindrar i stor utsträckning konnektivitet med och naturlig invandring till Sverige av vargar från öster, och undergräver därför möjligheterna att uppnå gynnsam bevarandestatus.*

3.2.c) Flyttningar

56. Flyttningar är viktiga för "populationsutvecklingen" för vargen för att tillåta att arten ska överleva på lång sikt på en livskraftig nivå i sitt naturliga utbredningsområde i enlighet med definitionen i artikel 1 i). Kommissionen erinrar om vad som sägs i punkterna 3.42–3.50 i det motiverade yttrandet om de tämligen begränsade flyttningar som genomförts i Sverige. Kommissionen anförde att flyttningar i princip kan anses vara en möjlig lösning på problemet med inavel bland svenska vargar. Flyttningarna är osäkra och hade inte genomförts. Flyttningar kunde därför inte åberopas för att motivera licensjakten

efter varg i Sverige. Kommissionen ansåg att Sverige främst bör fokusera på att främja den naturliga invandringen av vargar med östligt ursprung. Sverige hade emellertid inte lagt fram några genomförbara planer på hur vargar med östligt ursprung ska kunna komma i kontakt med den svenska vargstammen. Det verkade som att den faktiska begränsningen av vargens förekomst i renskötselområdet i Sverige hindrar den naturliga konnektiviteten med den östliga vargstammen, och därför undergräver möjligheterna att uppnå gynnsam bevarandestatus.

57. I svaret från den 17 augusti 2011 på det motiverade yttrandet meddelade Sverige, när det gäller de två genomförda vargflyttningarna, att en varg vandrade tillbaka norrut och fälldes efter ett beslut om skyddsjakt. Den andra vargen, som har östligt ursprung och som är den genetiskt mest värdefulla av de två, har dock inte vandrat tillbaka norrut. Den flytten får därför betraktas som framgångsrik. Enligt en rapport från Svenska Djurparksföreningen hade de omflyttningar av valpar som genomförts mellan djurparkerna fallit väl ut. Arbetet med omflyttning av djurparksvalpar mellan djurparker var en viktig del i förberedelserna inför den utflyttning av djurparksvalpar till revir i det vilda som skulle genomföras under våren 2012. Denna utflyttning utgjorde i sin tur en betydelsefull del av arbetet med att stärka vargstammens genetik, vilket är den avgörande faktorn för att uppnå och upprätthålla gynnsam bevarandestatus, och detta har erkänts av de svenska myndigheterna.

58. I skrivelsen av den 23 april 2012 medgav Sverige att man på grund av snöbrist hade tvingats stoppa flyttningen av vargvalpar våren 2012.

59. Kommissionen har noterat att enligt information på Naturvårdsverkets hemsida har paret som flyttats till Tivedens nationalpark fått valpar 2013 och även 2014⁸. Den här informationen indikerar att flyttning är ett sätt att förbättra bevarandestatusen för vargen och kommissionen upprepar vad som sades i det motiverade yttrandet om detta. I alla händelser är det inte säkert att det genetiska problemet har åtgärdats.

3.3 Artikel 16.1 e

60. Den rättsliga grunden för Naturvårdsverkets beslut 2010, 2011, 2013, 2014 och 2015 att tillåta licensjakt är artikel 16.1 e. Till exempel, enligt beslutet 2010 (sidan 20) avser beslutet inte skyddsjakt utan jakt som en del av en hållbar förvaltning av en art.

⁸ www.naturvardsverket.se/Nyheter-och-pressmeddelanden/Nya-vargvalpar-i-reviret-i-Tiveden/

61. Kommissionen betonar att villkoren för licensjakt enligt artikel 16.1 e är mycket strikta. Enligt den bestämmelsen krävs att insamling och förvaring av vissa exemplar av de arter som finns förtecknade i bilaga IV i en begränsad mängd som fastställs av de behöriga nationella myndigheterna sker under strängt kontrollerade förhållanden, selektivt och i begränsad omfattning. I detta sammanhang vill kommissionen också påminna om att enligt artikel 191 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt bygger EU:s miljöpolitik på försiktighetsprincipen.

3.3.a) Kriterier om "begränsad omfattning" och "begränsad mängd"

62. För det första ska det påminnas att undantag enligt habitatdirektivet ska tolkas och genomföras restriktivt för att undvika undergrävande av huvudkraven i ett direktiv (se mål C-6/04, punkt 111). I den formella underrättelsen betonade kommissionen att undantaget i artikel 16.1 e är avsett att användas för uttag av ett begränsat antal exemplar, och tolkas också så i vägledningen om stora rovdjur (Large carnivores guidelines), vilken är det bästa tillgängliga dokumentet om förvaltningen av stora rovdjur⁹. Som jämförelse har domstolen tolkat "litet antal" i artikel 9 i fågeldirektivet som 1 procent av den årliga dödligheten¹⁰. Kommissionen underströk också att det i vägledningen om stora rovdjur anges att skälet till undantag i artikel 16.1 e kan användas för att motivera ett noga reglerat jaktuttag av vissa djur. Det är således inte möjligt att kringgå de strikta villkor som anges i artikel 16.1 e.
63. De svenska myndigheterna anförde i punkt 6.2 i svaret på den formella underrättelsen att licensjakten genomfördes i "begränsad omfattning" och i "begränsad mängd" under 2010 och 2011 eftersom antalet vargar som skulle fällas under jakten fastställdes i förväg till 27 respektive 20 vargar och beräkningsmodellen utgick från en hög total vargdödlighet. Dessutom betonade de svenska myndigheterna att jämförelsen av arter med olika adult dödlighet inte är relevant eftersom stora däggdjur generellt sett har en låg adult dödlighet medan små däggdjur och fåglar har en högre adult dödlighet.
64. I det motiverade yttrandet ansåg kommissionen att dödande av en betydande del av populationen av en strikt skyddad och hotad art i en licensjakt inte kan uppfylla kravet på uttag "i begränsad omfattning". Enligt den statistik som Sverige lämnade i svaret på den formella underrättelsen uppgick det totala antalet svenska vargar till ungefär 190–209 djur under säsongen 2009–2010. 2010 års jaktuttag på 27 djur utgjorde således ungefär 12,9–14,2 procent av den totala svenska vargstammen, medan 2011 års jaktuttag på 20 djur utgjorde ungefär 9,6–10,5 procent av den totala populationen under säsongen 2009–2010. Den statistik som Sverige lämnade i svaret på begäran i EU Pilot om det första halvåret 2010

⁹ Large carnivore guidelines bereddades inte av kommissionen men de diskuterades med medlemsstaterna och intressenter och kommissionen uppmanar medlemsstaterna att använda dem

¹⁰ Se mål C-344/03, kommissionen mot Finland, punkt 53.

visade att vargdödigheten till följd av licensjakt var den överlägset vanligaste dödsorsaken för vargar i Sverige under den perioden.

65. Kommissionen ansåg vidare att den totala dödligheten för vargar måste beaktas i samband med artikel 16.1 e. Enligt punkt 5.2 i det svenska svaret inkom totalt 60 döda vargar till Statens veterinärmedicinska anstalt under 2010 och ytterligare två misstänktes ha fallit offer för tjuvjakt. Dessa 62 vargar utgjorde omkring 29,7–32,6 procent av den totala svenska vargpopulationen (190–209 djur under säsongen 2009–2010). Mot denna bakgrund är det allt tydligare att licensjakten inte uppfyller kraven på uttag ”i begränsad omfattning” och ”i begränsad mängd”.
66. Kommissionen ansåg därför att licensjakten inte genomfördes i ”begränsad omfattning” och ”begränsad mängd”.
67. I de svenska myndigheternas svar på det motiverade yttrandet hävdade Sverige att domstolens uttalanden i målet om fågeldirektivet inte var omedelbart överförbara till förhållanden som omfattas av habitatdirektivet. Enligt regeringens uppfattning var det uppenbart att det kriterium som Ornis-kommittén tagit fram i sin egenskap av expertkommitté enligt fågeldirektivet endast kan användas vid tillämpningen av fågeldirektivet. Regeringen delade kommissionens bedömning att de av kommissionen publicerade riktlinjerna från LCIE utgör ett viktigt vägledande dokument vid utformandet av medlemsstaternas rovdjursförvaltning. Vad gäller tillämpningen av artikel 16.1 e i habitatdirektivet framgår det av det avsnitt av riktlinjerna som kommissionen hänvisar till att den lettiska lodjursjakten i början av 2000-talet enligt LCIE:s bedömning utgör ett bra exempel på en berättigad användning av detta undantag. Enligt regeringens uppfattning måste bedömningen av vad som utgör ”begränsad omfattning” och ”begränsad mängd” i den mening som avses i artikel 16.1 e i habitatdirektivet utgå från den aktuella artens speciella förutsättningar. Den svenska regeringen vidhåller sin inställning att licensjakten 2010 och 2011 respekterat kraven på begränsad omfattning och begränsad mängd i artikel 16.1 e i habitatdirektivet. Enligt regeringens uppfattning hade dessa krav uppfyllts genom att det i förväg fastställdes vilket antal vargar som fick fällas (27 respektive 20) i enlighet med en modell som beaktade bl.a. tillväxten och dödligheten i vargstammen utifrån en försiktighetsprincip.
68. Inför Naturvårdsverkets beslut om vilket antal vargar som fick fällas vid licensjakten 2010 tog forskare vid Sveriges lantbruksuniversitet fram en rapport där de utifrån tre olika beskattningsmodeller beräknade det antal djur som borde fällas för att uppnå det förlängda etappmålet om 20 årliga föryngringar och den tillfälliga begränsningen av vargstammen till 210 djur.

69. Kommissionen erinrar om att Sverige har beslutat om licensjakt även 2013 på 16 vargar, 2014 på 30 vargar (7 procent av 400 vargar) och 2015 på 44 vargar (12 procent av 370 vargar). Av dessa skäl och i praktiken de höga dödstalen upprepar kommissionen att den anser att licensjakten 2010, 2011, 2013, 2014 och 2015 inte genomfördes i "begränsad omfattning" och "begränsad mängd".

4. Flerårig praxis

70. På sidan 11 i den formella underrättelsen framgår att kommissionen ansåg att man av riksdagens beslut kan dra slutsatsen att licensjakt sannolikt kommer att bedrivas under kommande år. Kommissionen erinrade om att det enligt etablerad rättspraxis ska finnas vetenskapliga garantier för att villkoren för undantag är uppfyllda när beslut fattas om beviljande av undantaget¹¹. Kommissionen var också oroad över att beslutet om 2011 års jakt skulle grundas på otillräcklig information om hur licensjakten under 2010 hade påverkat vargstammen. Mot bakgrund av att artikel 16.1 i direktivet hade tolkats och genomförts på fel sätt när det gällde licensjakten på varg 2010 betonade kommissionen att det fanns en risk att Sverige skulle göra samma tolkning i framtiden, vilket skulle leda till en praxis för licensjakt på varg i Sverige som är otillåten enligt direktivet. Kommissionen uppmanade därför Sverige att bekräfta att åtgärder skulle vidtas för att garantera att den överträdelse som inträffade 2010 inte skulle upprepas.
71. I svaret på den formella underrättelsen hänvisade de svenska myndigheterna till de vetenskapliga uppgifter som låg till grund för beslutet om licensjakten 2011 och hävdade att kommissionens påstående att 2011 års jakt verkar baseras på otillförlitliga, preliminära uppgifter om populationens storlek är felaktigt.
72. I det motiverade yttrandet anförde kommissionen att beslutet om 2011 års jakt tycktes vara grundat på tillförlitlig information om föringringar som var kvalitetssäkrad fram till den tidpunkt då beslutet fattades. Kommissionen betonade dock att det inte fanns några fullständiga resultat från inventeringarna av varg och om effekterna av licensjakten under 2010 på den svenska vargens bevarandestatus, före och vid den tidpunkt då beslutet om att inleda den nya säsongen fattades.
73. Dessutom ansåg kommissionen, på grundval av dessa båda tidigare fall, att det skulle vara oroväckande om Sverige även i framtiden skulle tolka och genomföra artikel 16.1 i direktivet på det felaktiga sätt som beskrivs ovan, och på så sätt förlänga bruket av licensjakt av varg i Sverige, trots att de villkor som anges i direktivet inte är helt uppfyllda.

¹¹ Se i detta avseende domen av den 26 oktober 2006 i mål C-239/04, kommissionen mot Portugal, punkt 24.

74. Sverige uppmanades följaktligen att bekräfta att överträdelserna under 2010 och 2011, som följde av den felaktiga tolkningen av artiklarna 12 och 16 i habitatdirektivet och av andra orsaker som anges ovan, inte skulle upprepas.
75. I svaret på det motiverade yttrandet uppgav de svenska myndigheterna att någon sådan licensjakt som skett 2010 och 2011 inte skulle äga rum 2012 och att den tillfälliga begränsningen av vargstammen till 210 djur inte längre gäller.
76. Det ovannämnda åtagandet har dock inte bekräftats. Kommissionen noterar att Sverige därefter har beslutat om licensjakt på varg 2013 (16 vargar), 2014 (30 vargar) och 2015 (44 vargar). I ett riksdagsbeslut om en proposition från 2013 har Sverige på politiska grunder beslutat att gynnsam bevarandestatus för vargen i Sverige är 170–270 individer. Naturvårdsverket har fastställt siffran till 270 vargar. Denna praxis kommer alltså sannolikt att fortsätta i framtiden.
77. Kommissionen intar följaktligen uppfattningen att genom att anta en vargpolitik, uttryckt genom de olika årliga besluten om licensjakt på svenska vargar och bestående av att
- begränsa den svenska vargstammen,
 - tillåta licensjakt på en strikt skyddad art som inte har gynnsam bevarandestatus på grund av populationsdynamik och begränsning av det naturliga utbredningsområdet,
 - medge flyttning av varg för vilka det inte finns några garantier för att de kommer att genomföras, som inte är förberedda på ett sätt som garanterar ett snabbt genomförande
- har Sverige inte fullföljt sina skyldigheter enligt artikel 12 och 16 i habitatdirektivet. Därav påverkar den svenska vargpolitiken och kan komma att påverka i framtiden den gynnsamma bevarandestatusen för den svenska vargen.

EUROPEISKA KOMMISSIONEN AVGER DÄRFÖR FÖLJANDE MOTIVERADE YTTRANDE

efter att genom en formell underrättelse av den 28 januari 2011 (ref. SG(2011)D/1532) ha gett Sverige tillfälle att inkomma med sina synpunkter och med beaktande av de svar som inkommit från den svenska regeringen den 28 mars 2011 (M2011/647/R), den 15 april 2011 (M2011/647/R) och 6 maj 2011 (M2011/1906/R) och i tillägg till det motiverade yttrandet givet den 17 juni 2011 (ref. SG(2011)D/9725) och med beaktande av de svar som inkommit från den svenska regeringen daterade den 17 augusti 2011, 30 november 2011, 29 februari 2012, 23 april 2012, 26 juni 2012, 8 februari 2013 och 22 november 2013.

MOTIVERAT YTTRANDE

enligt artikel 258 första stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

Genom att anta en vargpolitik, uttryckt genom de olika årliga besluten om licensjakt på svenska vargar vilka påverkar och sannolikt kommer att påverka i framtiden den gynnsamma bevarandestatusen för den svenska vargen och bestående av att

- begränsa den svenska vargstammen,
- tillåta licensjakt på en strikt skyddad art som inte har gynnsam bevarandestatus på grund av populationsdynamik och begränsning av det naturliga utbredningsområdet,
- medge flyttning av varg för vilka det inte finns några garantier för att de kommer att genomföras, som inte är förberedda på ett sätt som garanterar ett snabbt genomförande

har Sverige inte fullföljt sina skyldigheter enligt artikel 12 och 16 i habitatdirektivet genom att besluta om licensjakt på varg.

I enlighet med artikel 258 första stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt uppmanar kommissionen Konungariket Sverige att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att rätta sig efter detta kompletterande motiverade yttrande inom två månader från mottagandet.

Utfärdat i Bryssel den 18.6.2015

På kommissionens vägnar

Karmenu VELLA

Ledamot av kommissionen

